

Zigzachtjes

Immens grote ramen, een paar luifels, een overstek en een donker zigzaggend scherm met perforaties. Meer bijzonderheden laat deze woning in Heerenveen eigenlijk bijna niet zien. Architect Diana Lautenbag geeft de bewoners met hun wensen graag alle ruimte. Daglicht en schaduwwerking doen de rest. Net zo pragmatisch als het er uit ziet, is het ook constructief opgelost.

ir. P.F. van Deelen

Paul van Deelen is civiel ingenieur en zelfstandig bouwtechnisch journalist in Rotterdam.

Hij staat er een beetje ongemakkelijk bij, deze strakke, witte woning. Oorspronkelijk was de bedoeling dat hier een *freestyle* wijk zou ontstaan. Maar toen de kavels in de crisisjaren geen aftrek vonden, liet de gemeente Heerenveen die eisen los. Zo staan er nu maar een paar van die moderne woningen. Verder

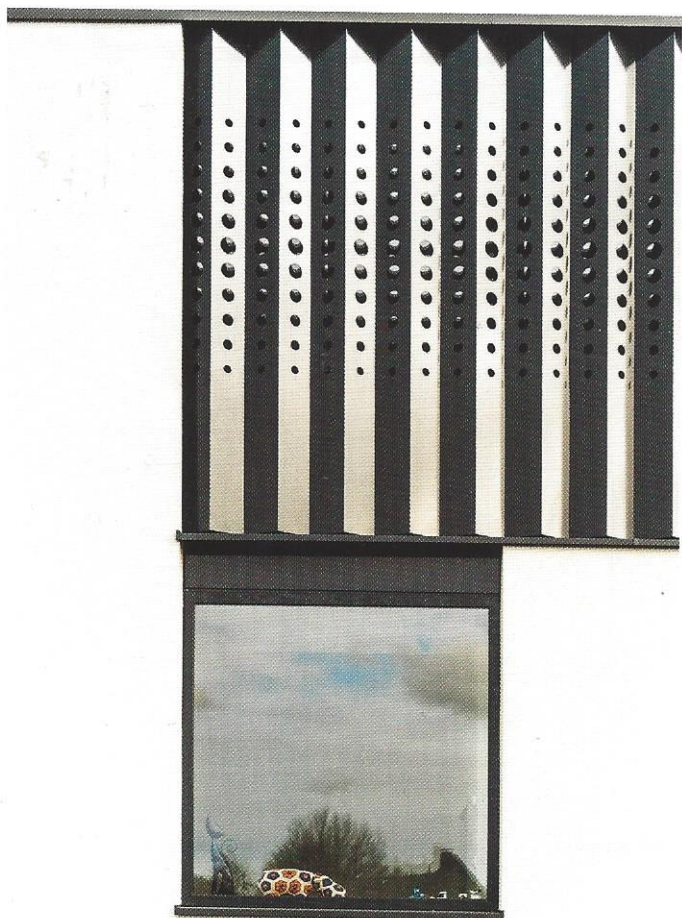
vooral de bakstenen notariswoningen die in elke nieuwbouwwijk wel ziet. 'Dat vind ik wel heel jammer', zegt architect Diana Lautenbag. Het gesprek met de architect verloopt zoals de woning eruit ziet: het een volgt altijd logisch uit het ander, vanzelfsprekend bijna, en wat er niet echt toe doet, ontbreekt gewoon. Ze deed ervaring op bij een groter architectenbureau dat oorspronkelijk was geïnspireerd door Benthem Crouwel – diezelfde inspiratie zie je nu terug in dit ontwerp.

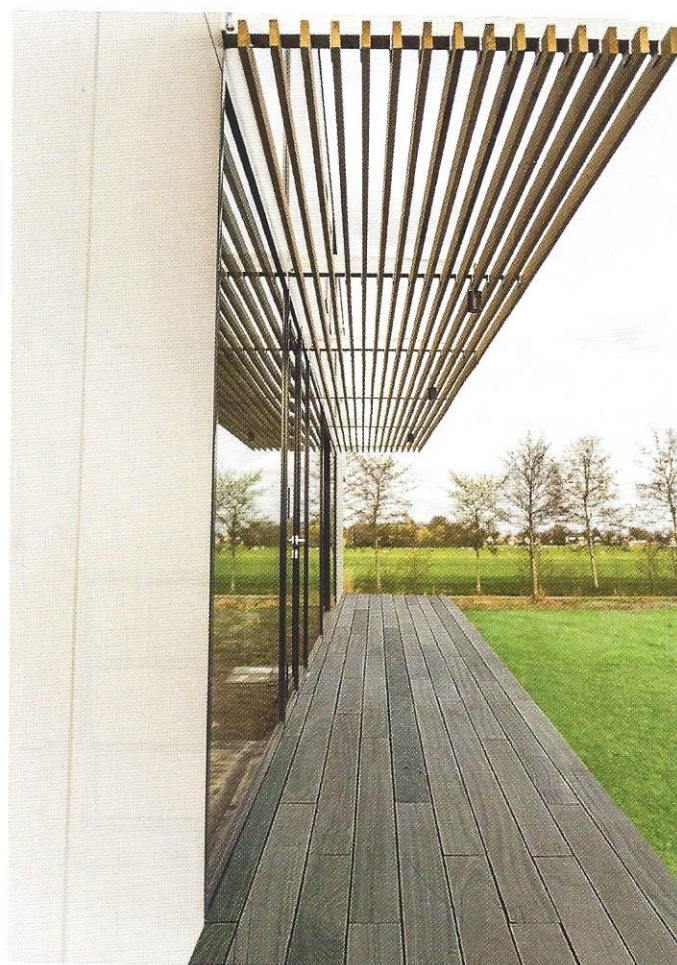
De zichtlijnen langs de gevels maken de woonruimte optisch tot een geheel. Een paar schermen scheiden de functies.

Entreegevel.

De voorgevel is abstract wit gestuukt. 'Daarmee komen bijzondere onderdelen het beste tot hun recht', aldus de architect.

Privacy en uitzicht zijn de twee belangrijkste eisen van de opdrachtgevers.

Een paar ogenschijnlijk simpele en beeldbepalende ontwerpbeslissingen die één-op-één volgen uit de locatie en het programma van eisen. Dat is het. Verder alleen lichte, neutrale vlakken die niet om aandacht vragen. Het contrast met de bakstenen retro-woningen eromheen maakt die benadering onbedoeld nog duidelijker zichtbaar.

Krachtig statement

De opdrachtgevers, een gezin met twee jonge

kinderen, hebben een kavel op een hoek, met aan twee kanten vrij uitzicht over water en groen. Privacy en uitzicht zijn hun twee belangrijkste eisen. Verder willen ze een ruimtelijke woning met plek om aan de auto te sleutelen. Omdat het kavel met 600 m² vrij krap is, benut Lautenbag het toegestane bouwoppervlak niet helemaal. Op die manier blijft zo veel mogelijk tuin over. Om diezelfde reden komt de garage met dienstruimten in een souterrain. Dat tilt de begane-grondvloer

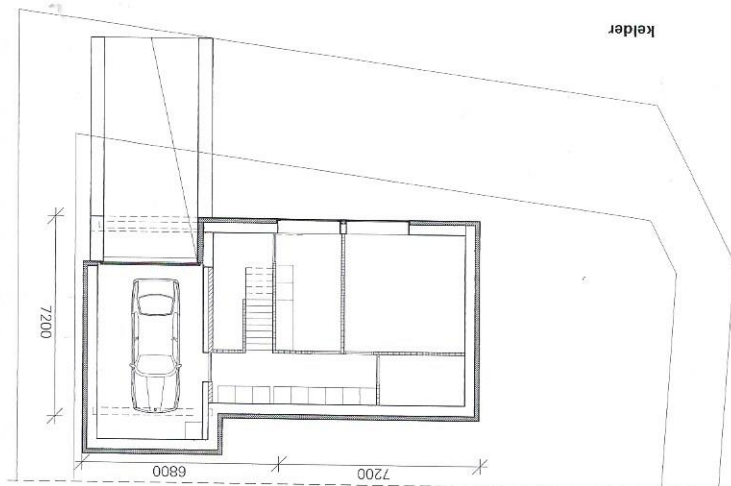
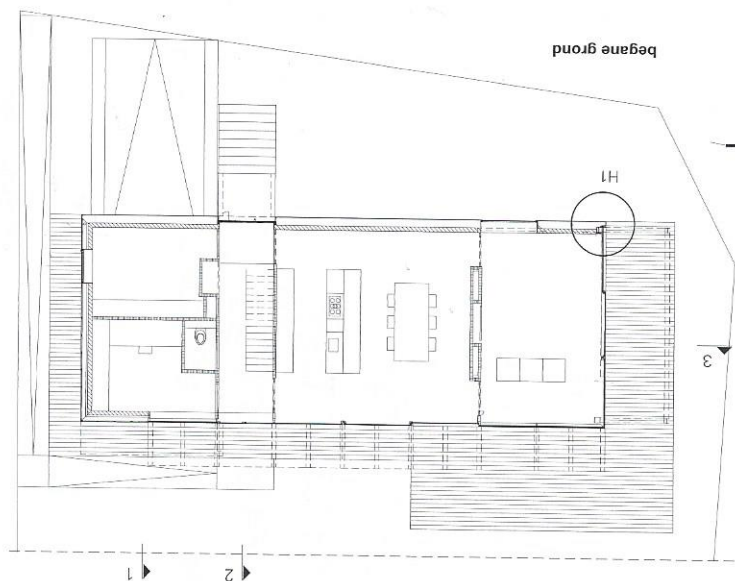
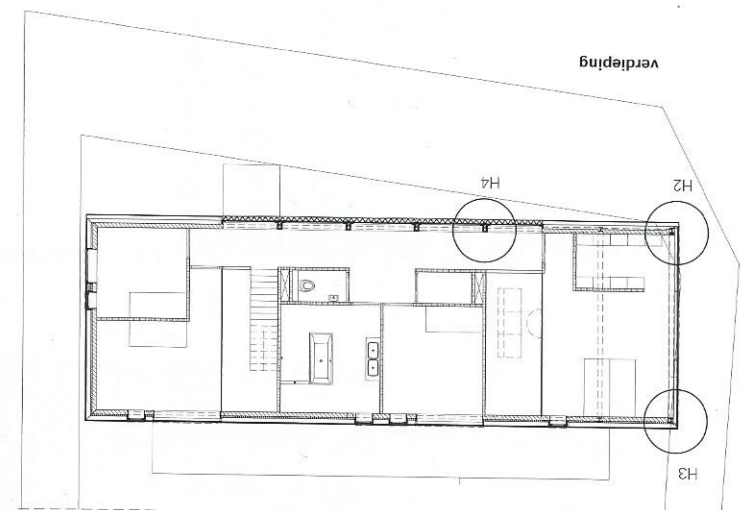
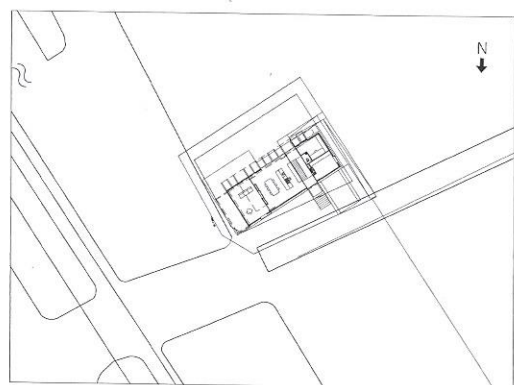
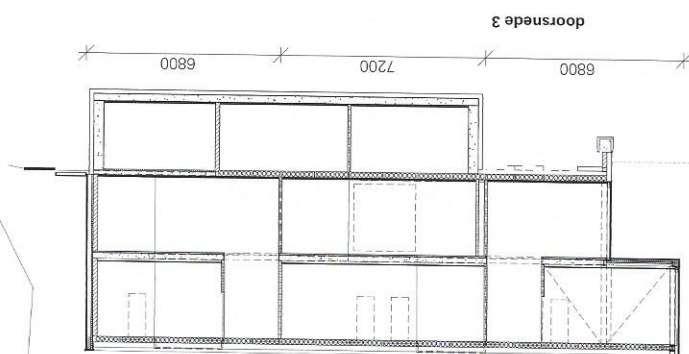
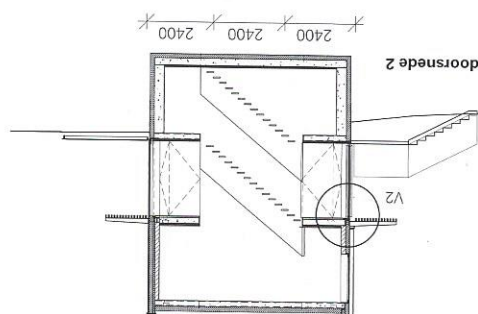
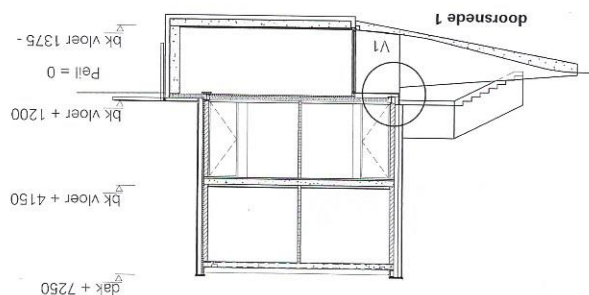
tegelijk een stukje boven maaiveld uit, wat het uitzicht verbetert en de inkijk vermindert. Deze ingreep laat de architect duidelijk zien als een donkere plint waar het lichte bouwvolume op rust. 'Dat maakt de binnenkomst, langs een trap en bordes, bewuster en wat chiquer', licht ze toe.

De volgende ingreep is alle verblijfsruimten, zowel beneden als boven, aan de achterkant en kopse kant te leggen, de kanten waar het uitzicht is. De immense raamopeningen

Projectgegevens

Opdracht Particulier • Architectuur Lautenbag Architectuur, Leeuwarden • Constructief ontwerp De Maren Constructie Adviesbureau, Hemelum • Uitvoering De Bouwhorst, Nije-
haske • Staalconstructie Brijkon staal-en systeembouw, Harkema • Data Opdracht 09-2015, bouwperiode 03-2016 tot 12-2016 • Bouwkosten 400.000 Euro excl. btw

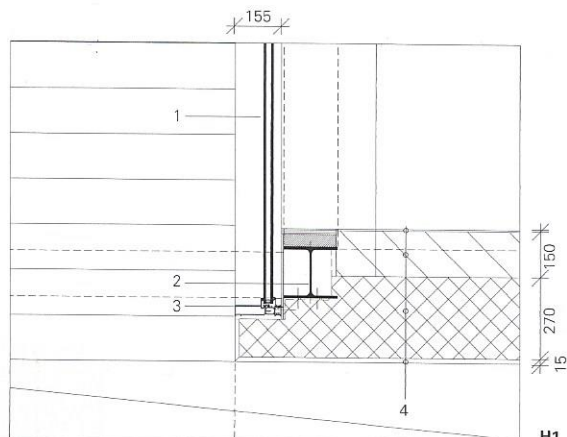
Technische gegevens
Hoofdafmetingen Vloeroppervlak 20,8x7,2 m², bruto verdiepingshoogte 2,9 m, inhoud 1100 m³ • Conservering Thermisch verzinkt en gepoedercoat • Dak Kanaalplaten • Vloeren Breedplaatvloeren • Gevels Kalkzandsteen met stucwerk en vezelcementplaat • Staalverbinding Niet doorgegeven

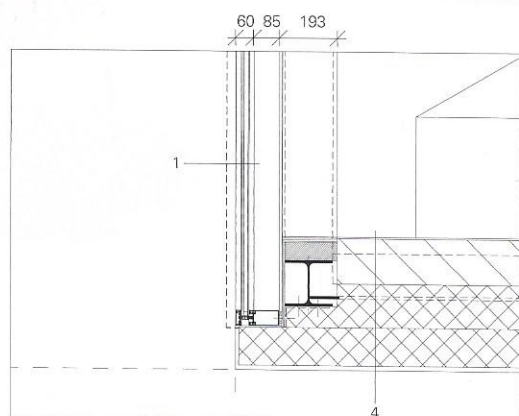
- 1 aluminium schuifpui v.v. HR++-glas met krypton in spouw
- 2 HEA volgens opgave constructeur
- 3 bevestiging vliesgevel volgens opgave constructeur
- 4 op buitenwand:
 - stucwerk sausklaar, wit
 - kalkzandsteen 150 mm
 - ps 270 mm RC 6,0
 - stucwerk lichtgrijs
- 5 opbouw buitenwand
 - fijn spuitwerk, wit
 - kalkzandsteen 150 mm
 - hr isolatieplaat
 - stijlen 38x140 mm
 - isolatieplaat
 - waterkerende dampdoorlatende plaat
 - regelwerk 28 mm
 - vezelcementplaat, lichtgrijs (gelijmd)

- 6 staalplaat puntprofiel, geperforeerd t.p.v. kozijnen
- 7 - multiplex
 - stalen koker, dampremmende folie
 - isolatie, waterdichte dampopen folie
 - regelwerk
 - vezelcementplaat
- 8 houten binnenkozijn verdiepinghoog
- 9 - waterdichte dampremmende folie
 - eps 150 mm RC 4,5
 - vezelcementplaat, antraciet
- 10 opbouw vloer:
 - gietvloer
 - cementdekvloer v.v. vloerverwarming
 - kanaalplaatvloer
 - isolatie
 - vezelcementplaat, antraciet

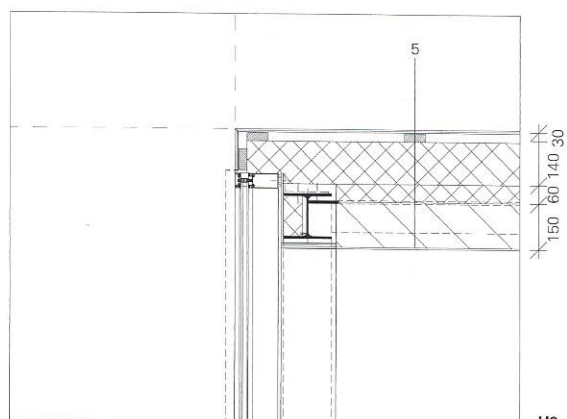
- 11 opbouw wand:
 - fijn spuitwerk, wit
 - kalkzandsteen 150 mm
 - eps 140 mm RC 5,0
 - alubond plaat, antraciet
 - geperforeerde, gevouwen staalplaat, antraciet
- 12 opbouw vloer:
 - vloerbedekking
 - cementdekvloer v.v. vloerverwarming
 - breedplaatvloer
 - stucwerk sausklaar, wit
- 13 aluminium waterslag met kopschotten, antraciet
- 14 stalen console aan UNP (met koudebrugonderbreking)
- 15 luifel:
 - verzinkt stalen consoles
 - houten lamellen 40x100 mm
- 16 stalen taatsdeur
- 17 stalen taatsdeur
- 18 - waterdichte dampopen folie
 - eps 150 mm RC 4,5, vezelcementplaat
- 19 kelderwand, 350 mm wapening volgens opgave constructeur, waterdichte dampopen folie

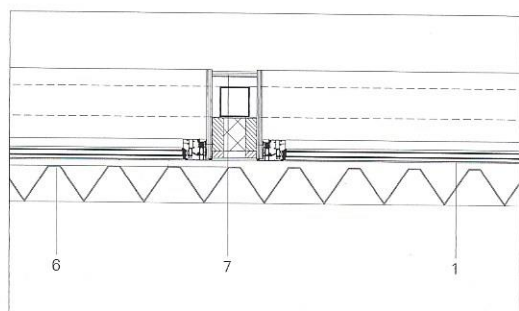
H1

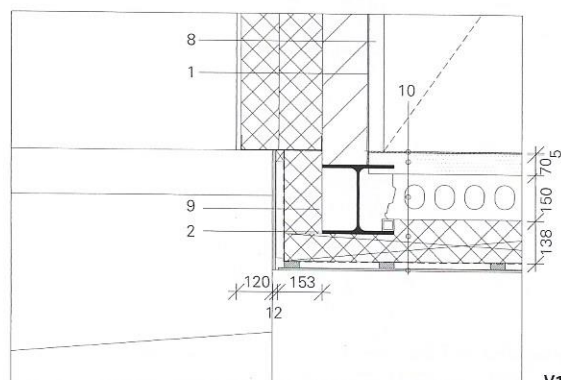
H2

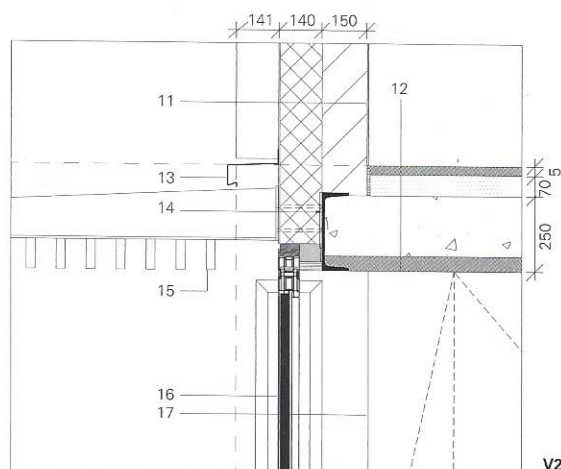
H3

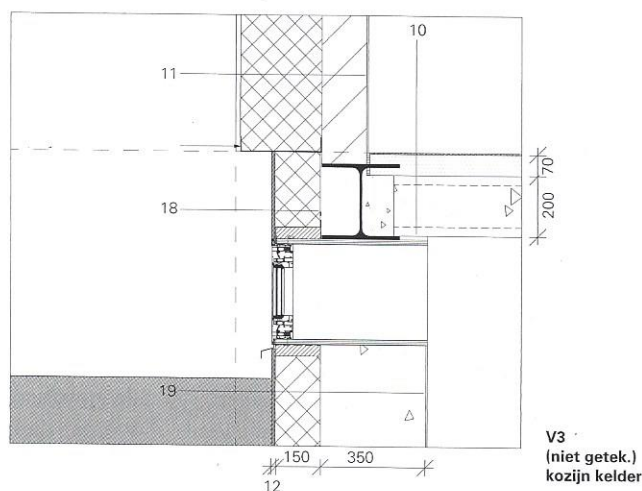
H4

V1

V2

V3
(niet getek.)
kozijn kelder

Om het daglicht en uitzicht alle aandacht te geven, is het interieur terughoudend vormgegeven in kleur en detaillering.

daar zijn van binnen gezien vormgegeven als stukken ontbrekende gevel – vloer en plafond stoppen gewoon, zonder zichtbaar kozijn. ‘Zo lijkt het bijna alsof je buiten woont’, licht ze die keuze toe. Om de oriëntatie op de uitzichtkant van buitenaf gezien meer te benadrukken, is er het overstek van de verdieping over de woonkamer beneden. ‘Dat geeft de kijkrichting duidelijk aan en het maakt het volume enorm veel spannender’, licht ze toe. Hetzelfde geldt voor de grote luifel, die natuurlijk ook een zonwerende functie heeft. Aan de lange gevel langs de straatkant is uitzicht niet nodig en inkijk niet gewenst, maar lichttoetreding juist wel. Die combinatie van eisen vertaalt Lautenbag in een krachtig statement: behalve de voordeur met trap laat die gevel alleen een groot, gevouwen scherm met perforaties zien. Binnen is dit scherm, met het lichtpatroon zoals het door de perforaties binnenvalt, het element dat alle ruimten visueel met elkaar verbindt. Daglicht en schaduw hebben vrij spel in twee vides, waarop ook de slaapkamers uitkijken. Op de begane grond lijkt de leefruimte een geheel, door de vrije strook langs de gevel met alleen een paar glazen deuren. ‘Om het daglicht en uitzicht alle aandacht te geven, is het interieur

heel terughoudend vormgegeven, zowel van kleur als detaillering’, zegt Lautenbag. ‘Anders zou dat alleen maar afleiden.’

Strak stramien

De voorgevel is abstract wit gestuukt. ‘Daarmee komen bijzondere onderdelen het beste tot hun recht’, zegt Lautenbag. ‘En je hebt geen hoekoplossingen nodig.’ Wat haar betreft worden alle gevels zo, maar de opdrachtgever ziet op de zij- en achtergevels graag gevelplaten. ‘Het leuke daarvan is wel dat het stramien zo direct afleesbaar is, het staat als het ware op de gevel uitgetekend.’ Wanden, raamindeling, alles aan de woning staat strak in dat stramien. Niet alleen handig in de uitvoering, werken met standaard maten, ‘maar het gaat ons ook om het ritme. Dat geeft visueel rust en vestigt de aandacht op de afwijkende elementen’, verklaart Lautenbag. ‘Dat doen we in al onze ontwerpen. Het is tegelijk ook een spel met symmetrie; afwijkingen moeten visueel spannend en in balans zijn.’

Pragmatisch

Veel van die bijzondere onderdelen aan de woning zijn van staal, in vorm, kleur en ‘gevoel’ maximaal contrasterend met de abstrac-

In de dichte wanden zitten hier en daar kijkgaten die het landschap presenteren als een schilderij.

te vlakken van gevels en vloeren. Vooral het gevouwen stalen scherm springt eruit. Stalen kolommen achter de puiken verraden de portalen die daar staan om de vloeren erboven op te vangen. Ook die kolommen staan strak in het gelid, direct achter de raamstijlen, in dezelfde kleur. ‘En het zijn kokers, want open walsprofielen zouden te veel aandacht trekken’, zegt de architect. Overigens bestaat de hoofdconstructie in hoofdzaak uit kalkzandsteen wanden en betonnen vloeren; van staal zijn dus alleen een paar afzonderlijke hulpconstructies. Speciaal om naden in het plafond eronder te voorkomen, wordt de verdiepingvloer een breedplaatvloer, de andere zijn kanaalplaten. Voor de overstekende verdieping betekent ‘visueel spannend’ tegelijk ook ‘constructief spannend’, wat de architect met een stalen hulpconstructie oplost. Verborgen in de wanden staat in de kopgevel op de begane grond een portaal dat tot boven doorloopt. Tuien aan weerszijden ondersteunen de overstekende vloer; de achtertuien zijn verankerd in de vloer. Zo is de constructie volkomen pragmatisch opgelost, zoals eigenlijk de hele opgave is aangepakt. ‘Je moet je geld uitgeven aan wat belangrijk is’, besluit de architect. •